

FENJINANNDE

¹ Fejpinannde Iisaa Almasiihu on. Ndee fejpinannde ko Allaahu on halfini nde Iisaa Almasiihu on, fii yo o hollu jiyaabe makko ben kon ko saatii arude ko booyaa. Kanko kadi o banginiri dūn nulgol malaa'ikaajo makko goo e oo jiyaado makko Yuuhanna, ² seeditiido ko o yi'i kon fow, dūn ko daaluyee Alla on, wondude e seeditoore Iisaa Almasiihu on. ³ Maloore wonanii on jangudo e ben hediiibe dii kongudi ndee fejpinannde, maanditii koo ko windii, ko fii saa'i on badike.

Salminaango Yuuhanna haa e Mofte den Aazii

⁴ Immorde e min Yuuhanna haa e mon onon dee *mofte Iisaa jeedifi wonde e ngal diiwal *Aazii:

Yo buttu e moyyere wonan on immorde e on Woodaado, on Woodanoodo e on Aroyoowo, wondude e dii ruuhuui jeedifi wondi ka yeeso jullere laamu makko, ⁵ wondude kadi e Iisaa Almasiihu on, on Seedejo Sella-Findejo, e Adaado immintineede e hakkunde maybe bena, dūn ko oo Lando lambe aduna.

Yo on Yidudo en, fuutiniri en yiiyan mun dan bawgal junuubaaji men, ⁶ wadi en laamateeri e *yottinoobe sadaka ka Allab, on Baabaajo makko, ko on mangu e laamu wonani haa poomaa. Aamiina!

a **1:5** 1.5 Zab. 89.28 b **1:6** 1.6 Egg. 19.6

⁷ E hino ka o arata, himo arda e duule^c, kala neddo yi'ay mo, hay tufunoo^e mo ben.^d Awa kadi bolondaaji aduna on fow fesay sabu makko. Ko non woniri. Aamiina.

⁸ Allaahu Joomiraado on daali: «Ko min woni Halfeere aranere nden e sakkitorde nden, dun ko Woodaado on e Woodanoodo on e Aroyoowo on, on Jom Bawgal.»

Fii no Yuuhanna Fejjiniranaa fii Almasiihu on

⁹ Ko min Yuuhanna oo musiddo mon, tawdaado e mon e tampere e laamateeri e jajjaare e nder humondiral e Iisaa, hari mido e ndee suriire wi'eteende Patmuusa, sabu yottingol an daaluyee Alla on e seeditagol an fii Iisaa.

¹⁰ Nalaande Joomiraado on,^d tawi *Ruuhu Seniido on no tippii e an, mi nani hawa tiiduka baawo an wa hito *liital, ¹¹ no wi'a: «Ko yi'udfaa woo windu e deftere, nabanaa dun mofte jeedidi wonde den e dee ca'e Efeesi e Simirna e Pergaama e Saayatiira e Sardiisa e Filadelfii e Laa'udiisa.»

¹² Onsay mi yeyyitii fii ndaarugol on wondo lan wowlande, mi yi'i joddinirde pitilli tafiraade kanje jeedidi. ¹³ Tawi wa'udo wa *Bii-Aaden no hakkunde den joddinirde pitilli, borniido kafaane juutudo, habbitii dattol kanje ka bernde, ¹⁴ tawi hoore makko nden no rawniri wa leebi baalii maa wa cuddi, gite makko den no wa'ita wa joyngol yiite, ¹⁵ koyde den no wa'i wa siladane wondo e nder beembal yiite, hito makko

^c 1:7 1.7a Dan. 7.13 ^d 1:7 1.7b Zak. 12.10 ^d 1:10 1.10
«Nalaande Joomiraado on» ko alattiire nden.

ngon no wa'iti wa hito jurnde ndiyan. ¹⁶ Tawi koode jeedidí no ka jungo makko jaamo, kaafa welka ka mbeldé didí no yalta ka hunduko makko. Awa kadi yeeso makko ngon no wa'ita wa nde naange jalbi tuma nge hatti e wulude.

¹⁷ Bay mi yi'ii mo, mi yaniri ka ley koyde makko wa maydo. Onsay o fawi jungo makko jaamo ngon e hoore an, o wi'i: «Wota a hulu. Ko min woni Arano on e Sakkitoro on, ¹⁸ awa kadi ko min woni Wuurudo on. Hari mi maayii, e hino mido wuuri haa poomaa, awa kadi mido jogii saabiije mayde e jahannama den.»

¹⁹ O wi'immi kadi: «Awa jooni windu ko yi'udaa kon e ko fewndii kon e ko faandii arude kon. ²⁰ Awa koode jeedidí de yi'udaa den ka jungo an jaamo, e joddirinde pitilli tafiraade kanje jeedidí den, e hino ko dun firi kon: koode den jeedidí ko malaa'ikaabe mofte den jeedidí, awa joddirinde pitilli den jeedidí, ko mofte den jeedidí.»

2

Batakuru Windanaandu Mofтал wongal Efeesi ngal

¹ «Windan malaa'ikaajo mofтал wongal Efeesi ngal, wi'aa:

«E hino ko on tambiiido koode den jeedidí ka jungo mun jaamo, on jindoowo e hakkunde joddirinde pitilli tafiraade kanje den jeedidí wi'i mofтал ngal kon:

² «Mido andi kuude maa den e yangi maa kin e njappaare maa nden. Mido andi kadi a jabataa

mupḡnanaade bonḡe ḡen, awa kadi a ndarndike waditiibe sahaabaabe ḡen, hara hinaa ḡe ḡun, tawḡaa ko ḡe fenooḡe. ³ Hida ḡapḡii, tampi sabu innde an nden, kono a haabaali.

⁴ «Kono mido felu-maa huunde wootere: ko ko seluḡaa giggol ngol yidunodaa mi aranun ngol kon. ⁵ Anditu ka iwudaa ḡon yanudaa! Tuubaa, ruttodaa e golleeji maa arani ḡin. Si hinaa ḡun, mi artoyay e maa, mi sottonane jodḡḡinirde pitilli maa nden ka nde woni ḡon, si hinaa hara a tuubu, ruttidaa. ⁶ Kono e hino ko mi weltani-maa fii mun kon: ko ko apudaa ḡee kuude ḡee jokkuḡe laawol Nikola, ḡe mi api min kadi.

⁷ «Mo no mari nowru, yo jento ko Ruuhu Allaahu on woni wowlande moḡte ḡen kon. On fooluḡo, mi newnanay mo ḡaamugol biḡḡe ngal leggal ngurndan wongal ka aljanna Allaahu on.»

Batakuru Windanaandu Moftal wongal Simirna ngal

⁸ «Windan kadi malaa'ikaajo moftal wongal Simirna ngal, wi'aa:

«E hino ko on Wondo Arano e Sakkitoro, on maynoodo wuuriti, wi'i moftal ngal kon:

⁹ «Mido andi tampere nde tampuḡaa nden e miskinankaaku maa ngun, hara-le ko a galo. Awa kadi mido andi hoyre nde ḡee wi'itiibe *Yahuudiyankeḡe, hara hinaa ḡe ḡun, wonu-maa hoynude nden, hara ḡen ko ḡe moftal Ibuliisa. ¹⁰ Wota a hulu ko faandidaa tampude kon. Awa Ibuliisa no faandii bugaade woḡḡe e mon ka kaso fii no ndarndore ḡon. On heḡay ton tampere e nder balḡe sappo. Kono gomḡin

haa maayaa, dūn mi yedete *meetelol ngurndan ngol.

¹¹ «Mo no mari nowru, yo jento ko Ruuhu Allaahu on woni wowlande mofte den kon. Kala foolufo, mayde dīmmerē nden hewtoytaa mo few.» »

Batakuru Windanaandu Moftal wongal Pergaama ngal

¹² «Windan kadi malaa'ikaajo moftal wongal Pergaama ngal, wi'aa:

«E hino ko Jogiifo kaafa welka ka mbeldē dīdī kan wi'i moftal ngal kon:

¹³ «Midō andi ka hofudaa dōn, ko dōn jullere Ibuliisa nden woni. Hida jogitii innde an nden, awa kadi a hayfinaali ko gomdindaa mi kon, hay pande oo seeditantoodo lan sella-findeejo, wi'eteedo Antipaasu, waraa ka mon, dūn ko e ndee wonunde Ibuliisa.

¹⁴ «Kono no woodi ton ko mettimmi e maa. Hida mari ton yimbe jogitiibe jannde Bal'ama nden, on jannunoodo oo wi'eteedo Balaka feginirgol *Banii-Isra'iila'en nammingol be tebbeeli sakkanaadi sanamuuji, jokkina be jinaa. ¹⁵ Wano non an kadi, hida mari jogitiibe jannde jokkūbe laawol Nikola ben. ¹⁶ Awa tuubu, si hinaa dūn, mido ara e maa ko neebaa, mi habira be kaafa hunduko an kon.

¹⁷ «Mo no mari nowru, yo jento ko Ruuhu Allaahu on woni wowlande mofte den kon. Foolufo on, mi neeminay mo «*manna»e suudiifo, mi yeda mo kadi hayre raneere, hara

no windii e nden hayre innde heyre nde hay gooto andaa si wonaa on hendiido nde.» »

Batakuru Windanaandu Moftal wongal Saayatiira ngal

¹⁸ «Windan kadi malaa'ikaajo moftal wongal Saayatiira ngal, wi'aa:

«E hino ko *Biddo Alla on, on mo gite mun wa'i wa joyngol yiite, koyde mun wa'i wa sila-dane wi'i moftal ngal kon:

¹⁹ «Midfo andi kuude maa den e giggol maa ngol e gomdinal maa ngal e golle maa den e njappaare maa nden. Awa kadi midfo andi kuude maa sakkitore den no buri arane den duudude.

²⁰ «Kono feloore nde mi jogani-maa nden, ko ko accudaa oo debbo wi'eteedo Yeezabeela, wi'itiido ko annabaajo, janni faljini kurkaadi an din kon fii yo be jokku jinaa, be jaama tebbeeli sakkanaadi sanamuuji. ²¹ Mi okkii mo saa'i fii no o tuubira, kono o faalaaka tuubude on jinaa makko. ²² E hino midfo wallinirde mo tampere tiidunde, kanko e be o jinidaynoo ben, si hinaa taw hara be tuubu den kuude mabbe. ²³ E hoore dun, mi waray iwtirbe baawo makko ben, dun mofte den fow anday ko min woni lipoowo miijooji e lipoowo berde, awa kadi mi yobay mo kala e mon njoddi kuude mun.

²⁴ «Kono onon bee be Saayatiira heddiibe, be jokkaali nden jannde fenandeere, onon be andaali ko wofbe wi'ata ko gundooji luggudi Ibuliisa kon, mi alaa fawude on dongal goo, ²⁵ si wonaa yo on tamu ko jogidon kon satta haa nde mi aroyi.

26-28 «Kala fooluɗo, jentini kuude an ɗen haa ka rawnoode, mi okkay mo bawgal wano min kadi mi hendornoo non e juude Ben an, o laamoo e hoore leyyi ɗin, o aynira ɗi labbooru njandi, hara ndun munciray ɗi wa payande leydi, mi jonna mo kadi jaawiire subaka nden.^f

29 «Mo no mari nowru, yo jento ko Ruuhu Allaahu on woni wowlande mofte ɗen kon.» »

3

Batakuru Windanaandu Mofɗal wongal Sardiisa ngal

¹ «Windan kadi malaa'ikaajo mofɗal wongal Sardiisa ngal, wi'aa:

«E hino ko Jogiɗo ruuhuuji Alla ɗin jeedɗi e koode ɗen jeedɗi wi'i mofɗal ngal kon:

«Midɗo andi kuude maa ɗen, midɗo andi kadi no wi'aa ko a wuuruɗo, kono ko a mayɗo.

² Finu, tiidinaa ko heddi kon, ɗun ko ko faandii maayude kon, sabu mi yiiraali kuude maa ɗen wa timmude yeeso Alla an on. ³ Anditu no nanirdaa Kibaaru Moyyo on non, e no hendordaa mo non. Doftodaa mo, tuubaa! Si a finaali, mi arday wa ngujo, awa kadi a andataa ko e saa'i hombo mi arata, mi juhe.

⁴ «Kono hida mari yimbe seedaabe Sardiisa ɗon, be tuuninaali conci mun ɗin. Be yaaday e an, hara hiɓe ɓornii daneeji, ko fii hiɓe handi e ɗun. ⁵ Ko wano non kadi, fooluɗo on ko conci daneeji ɓornoytoo, awa kadi mi montoytaa innde makko nden ka deftere ngurndan. E hoore ɗun,

^f 2:26-28 2.26-28 Zab. 2.9

mi qirritoyto innde makko nden yeeso Ben an e yeeso malaa'ikaabe mun ben.

⁶ «Mo no mari nowru, yo jento ko Ruuhu Allaahu on woni wowlande moftte den kon.» »

Batakuru Windanandu Moftal wongal Filadelfii ngal

⁷ «Windan kadi malaa'ikaajo moftal wongal Filadelfii ngal, wi'aa:

«E hino ko *Seniido on daalani moftal ngal kon, dun ko on Goongaajo, jogiido saabi Daawuuda on, on mo tawata ko o udditi kon, hay gooto waawataa sokude, e ko o soki kon, hay gooto waawataa udditude:

⁸ «Mido andi kuude maa den. Awa e hino, mi wadfi baafal udditiingal yeeso maa, ngal hay gooto waawataa ombude. A doftike daalol an ngol, a yeddaali innde an nden, wonaa fii kala a duudaa fiira. ⁹ Awa mi addante bee yimbe moftal Ibuliisa, wi'itiibe Yahuudiyankeebe, hara be fenay, hinaa be dun. Mi adday be haa ka ley koyde maa, be jiccoo, be anda wonde mido yidfu-maa. ¹⁰ Bay a huutorii njappaare nde mi yamir-maa nden, min kadi mi dandoyte ndee tampere faandiinde arude e hoore aduna on fow fii ndarndagol hodube ka aduna ben. ¹¹ Mido ara ko neebaa. Tamu fota ko jogidaa kon fii wota hay gooto yettu *meetelol maa ngol.

¹² «Kala fooludo, mi waday mo doosal ka suudu Alla an on, hara o yaltataa don hande kadi. Mi winday innde Alla an on e hoore makko, e innde saare Alla an on, dun ko saare *Yerusalaam heyre iwroore e Alla, tippoo iwrude ka kammu,

mi winda kadi innde an heyre nden e hoore makko.

¹³ «Mo no mari nowru, yo jento ko Ruuhu Allaahu on woni wowlande moftte den kon.» »

Batakuru Windanaandu Moftal wongal Laa'udiisa ngal

¹⁴ «Windan kadi malaa'ikaajo moftal wongal Laa'udiisa ngal, wi'aa:

«E hino ko wi'eteedo Aamiina on, on seedeejo sella-findeejo goongaajo, dun-le ko on wondo bundu tageefo Alla ngon, wi'i moftal ngal kon:

¹⁵ «Mido andi kuude maa den, a wulaa, a buubaa. Sago an ko yo a wonu wuludo maa buubudo. ¹⁶ Ko dun wadi, bay hinaa a hay huunde e dun, a wulaa, a buubaa, mi tuutirte hunduko an kon. ¹⁷ Hida wi'itii galo, aldudo, mo njakkiraaka hay huunde, hara-le a andaa ko a tampudo, yurmudo, baaso, bundo, holdo. ¹⁸ Min mi waajike ma soodugol kanje labbiniraade yiite e juude an fii no laatoraa galo, soodaa kadi conci daneeji ko bornodaa e juude an fii wota hersa kolngal maa ngalg feenu, e lekki ko wujaa ka gite maa fii no yi'iraa.

¹⁹ «Kala ben be mi yidi, mi felay be, mi wurta. Awa jooni wakkilo, tuubaa. ²⁰ Awa e hino lan, mido darii ka takko baafal, mido hoddaade. Kala on nanudo hawa an kan, udditi baafal mun, mi naatay ka ontigi, mi jaamida e makko, ontigi kadi jaamida e an.

²¹ «Kala fooludo, mi yeday mo joododugol e an ka jullere an laamu, wano min kadi mi fooliri

non, mi joodfodi e Ben an ka jullere makko laamu.

²² «Mo no mari nowru, yo jento ko Ruuhu Allaahu on woni wowlande mofte den kon.» »

4

Fii Jullere Laamu Allaahu on

¹ Bawto dɔn mi yi'i dambugal no udditii ka kammu. Hawa ka mi adinoo nanude kan, dɔn ko hawa wa'itayka wa hawa *liital, ka wi'immi: «Yawu doo, mi holle ko saatii aroyde kon onsay.»

² Tun Ruuhu Allaahu on tippii e an. Onsay mi yi'i jullere laamu ka kammu, tawi godɔo no joodii e nden jullere. ³ On Joodiido dɔn no jalbiri wa hayre hittunde wi'eteende yasbe e hayre goo kadi no wi'ee sardiire. Tawi yaroowol ndiyan jalbirngol wa hayre hittunde goo wi'eteende zumuruudu no hundunoo nden jullere. ⁴ Tawi kadi julle laamu noogay e nay no hundunoo nden jullere laamu, awa kadi mawɓe noogay e nayo, borniibe daneeji, taaruɓe *meetelli kanje, no joodinoo e majje. ⁵ Tawi mayande no yalta e nden jullere laamu, wondude e digge e parnitte. Tawi kadi lampuuji jeedɗi hubbudɗi no yeeso nden jullere laamu, dɛn-le ko ruuhuui Alla dɛn jeedɗi. ⁶ Tawi ko wa'i wa baharu laabirdo wa biini, jalbiri wa jaaman, no yeeso nden jullere laamu.

Tawi tagooje nay wuurude, mari gite yeeso e baawo, no taarii, hunditi nden jullere laamu.

⁷ Tagooje aranere nden no wa'i wa ngayuuri, dɛmmere nden no wa'i wa kalaldi nagge, yeeso tammere nden no wa'i wa yeeso aaden, nayabere

nden no wa'i wa simbirre wiiraynde. ⁸ Nde kala e den tagooje nay wuurude no mari gabitanji jeegoo marudī gite nder e baawo. Jemma e jalorma de alaa tayindirde wi'ugol:

«Seniido*, Seniido, Seniido,
ko Alla Joomiraado Jom Bawgal on,
dun ko on Woodaado
e on Woodanoodo
e on Aroyoowo.»^h

⁹ Nde dee tagooje nay wuurude mawnini, teddini, jarni on Joodiido e nden jullere laamu woo, dun ko on Wuurudo haa poomaa, ¹⁰ onsay ben mawbe noogay e nayo kadi jiccoo yeeso on Joodiido e nden jullere laamu, be sujjana on Wuurudo haa poomaa, be liba kadi meetelli mabbe din yeeso nden jullere laamu, hara hibe wi'a:

¹¹ «Yaa an Joomiraado Alla amen,
hida handi e darja e teddungal e mbawdi,
ko fii ko an tagi kala huunde.
Awa kadi ko e faale maa dun fow tagiraa,
woodaa.»

5

Fii Deftere Taggaande nden e Baalun kun

¹ Bawto dun mi yi'i kadi on Joodiido ka jullere laamu no jogii ka jungo mun naamo deftere windaande nder e baawo, taggaa, notiraa tobbe kaape jeedifi. ² Tun mi yi'i malaa'ikaajo tiidudo no ewnoo ko tiidī, wi'a: «Ko hombo handi e hobbītugol dee notande ndee deftere taggaande, uddita nde?» ³ Tawi waawudo nde udditude

^h 4:8 4.8 Isa. 6.2-3, Haz. 1.18 e 10.12

ndaara alaa ka kammu, alaa ka hoore leydi maa ka nder leydi. ⁴ Onsay mi wulli fota, bay tawii hay gooto handaa e udditugol nden deftere taggaande, hinaa fere ndaara nde. ⁵ Onsay goddo e ben mawbe wonnoobe don wi'immi: «Wota a wullu. Awa e hino Ngayuuri bolondaa *Yahuuda ndin, don ko Geeyol Daawuuda ngol, foolii haa waawii hobbitude notande den jeedifi, uddita deftere taggaande nden.

⁶ Ontuma mi yi'i *Baalun wa'itaykun wa waraakun, no darii hakkunde nden jullere laamu e tagooje nay wuurufe den e mawbe ben. Tawi hikun mari galaadi jeedifi e gite jeedifi, tawi ko din woni ruuhuui jeedifi di Allaahu on immini e leydi ndin fow. ⁷ Kun Baalun ari, hendii nden deftere wonde ka jungo jaamo on Joodiido ka jullere laamu. ⁸ Bay Baalun kun hendike deftere nden, den tagooje nay wuurufe e mawbe ben noogay e nayo ari jiccii yeeso kun Baalun. Tawi mo kala e ben no jogii hoddu, e pelette kanje heewufe urngallooji, di tawata ko torndeeji gomdinbe ben. ⁹ Hibe beytoraynoo beytol kesol, wi'a:

«Hida handi e hendagol ndee deftere,
hobbita notande mayre den,
ko fii a waranooma.

Awa kadi ko yiyan maa dan sottirandaa Alla
yimbe jeyaabe e kala bolondaa
e kala haala e kala jamaa e kala lepol.

¹⁰ A wadii be laamateeri e *yottinoobe sadaka
fii kurkanagol Alla men on,
awa ben laamoto ka aduna.»

11 Bawto ŋun mi nani hawa malaa'ikaabe ŋuudufe, mi yi'i kadi hibe hunditi jullere laamu nden e tagooje wuurude ŋen e mawbe ben, tawi ŋuudeendi mabbe ndin ko dente de guluuje guluuje. 12 Tawi ben no ewnoo ko tiidi, wi'a:

«Kun Baalun waraakun
no handi e hebugol bawgal
e ngalu e faamu e doole
e teddungal e darja e mantoore.»

13 Onsay mi nani kala ko tagaa, ko woni ka kammu e ka hoore leydi e ka nder leydi e ka baharu, e tagu ngun fow, no wi'a:

«Mantoore e teddungal e mangu e bawgal
yo wonan on Joodiido ka jullere laamu,
e Baalun kun, haa poomaa!»

14 Tawi tagooje nay wuurude ŋen no wi'a: «Aamiina!» Onsay tawi mawbe ben kadi no jiccotonoo, suja.

6

Fii Hobbitugol Notande ŋen

1 Onsay mi yi'i Baalun kun no hobbita wonnde e ŋen notande jeedidi. Mi nani wonnde e ŋen tagooje nay wuurude no wowlira wa hawa farnitere, wi'a: «Aru!» 2 Mi ndaari, mi tawi e hino puccu ranewu. Tawi wadɗinoodo ngu on no jogii laapal, o jonnaa *meetelol, o yaari wa fooloowo e fii foolugol.

3 Bay kun hobbitii notannde ɗimmere nden, mi nani tagoore ɗimmere wuurunde nden no wi'a: «Aru!» 4 Don kadi puccu goo yalti, tawi hingu wojiiri wa yiite. Wadɗinoodo ngu on hendii bawgal ittugol buttu ngun ka hoore leydi

fii no yimbe ben warindirira. O jonnaa kaafa njana.

⁵ Bay Baalun kun hobḡitii notannde tammere nden, mi nani tagoore tammere wuurunde nden no wi'a: «Aru!» Mi ndaari, mi tawi e hino puccu balewu. Tawi wadḡinoodo ngu on no jogii balansi ⁱ ka jungo mun. ⁶ Mi nani ko wa'itata wa hawa iwruka e hakkunde ḡen tagooje nay wuurude, no wi'a: «Sariyaare wootere ngawri ko *dinaruuru wooturu, awa kadi sariyaare tati muutiri ko dinaruuru wooturu, kono nebban ḡan e njaram ḡan wota a bonnu!»

⁷ Bay kun hobḡitii notannde nayaḡere nden, mi nani hawa tagoore nayaḡere wuurunde nden no wi'a: «Aru!» ⁸ Mi ndaari, mi tawi e hino puccu fultiingu. Wadḡinoodo ngu on no wi'ee Mayde, tawi jahannama no jokki mo. Be jonnaa bawgal e hoore peccun nayaḡun kun ka leydi fii mulirgol yimbe ben kaafa e heege e jabbegli e kulle buruure ḡen ka leydi.

⁹ Bay kun hobḡitii notannde jowaḡere nden, mi yi'i ka ley *layyorde wonkiiji waranoobe ben sabu humagol maḡbe e daaluyee Alla on e seeditoore nde ḡe wadḡi nden. ¹⁰ Tawi hidḡ ewnotonoo ko tiidḡi, wi'a: «Yaa an Joomiraado *Seniido, Goongaajo, e hara ko haa honde tuma nennotodaa jaawugol hodube ka aduna ben, yottanoo yiiyan amen ḡan?» ¹¹ Mo kala e maḡbe jonnaa dolokke daneejo, ḡe wi'aa yo ḡe fowto kadi e nder saa'ihun, haa tuma adadu gollidoobe

i 6:5 6.5 «Balansi» no wi'ee kadi «sikeeli» maa «peesirdun».

e maɓɓe ben e musibbe maɓɓe wariroyteebe wa maɓɓe ben timmi.

¹² Onsay mi yi'i Baalun kun no hoɓɓita notannde jeegabere nden. Dimbannde leydi tiidunde wadi, naange ngen bawliri wa bagi sacciraado leebi baleeji, lewru ndun fow kadi wa'i wa yiiyan. ¹³ Tawi koode den ka kammu no saamude ka leydi, wa kuraaje wonde saamude nde hendu tiidundu dimbi kurahi. ¹⁴ Tawi kammu ngun no dira taggora wa gatal, awa kadi pelle den e suriije den fow dirti ka wonnoo don. ¹⁵ Lambe aduna ben e teddube ben e hooreebe suufaaɓe ben e alduɓe ben e dolnuɓe ben e jiyaabe ben fow e rimbe ben no suudoyii ka pammeeje e ka lombi pete pelle, ¹⁶ e hoore hibe wi'a pelle den e pete den: «Yanee e hoore amen, suudon men gite oo Joodiido ka jullere laamu e tikkere Baalun kun! ¹⁷ Ko fii jalaande mawnde tikkere maɓɓe nden arii, e ko hombo waawata nde dartaade?»

7

Adadu Maandinaabe ben

¹ Bawto dun mi yi'i malaa'ikaabe nayo no darii e cobɓuli leydi ndin nay, hibe jogitii keneeli cende aduna on nay fii wota hendu wifu e hoore leydi ndin e ka hoore baharu e hoore leggal woo kadi. ² Onsay mi yi'i kadi malaa'ikaajo goo no iwra ka funnaange, himo wondi e maande Alla Wuurudo on. O ewnii ko tiidi ben malaa'ikaabe nayo, yefanoobe wadugol bone ka leydi e ka baharu, o wi'i: ³ «Wota on meemu leydi ndin e baharu on e ledde den, haa men wadfa maande ka tiide kurkaadi Alla men on.» ⁴ Awa kadi mi

nani adadu maandinaabe ben. Ko be guluuje teemedere e cappande nayo e nayo e nder bolondaa **Banii-Isra'iila'en* ben fow:

⁵ Ka bolondaa Yahuuda, ko be guluuje sappoo e dīdo maandinaa,
ka bolondaa Ruubaynu, ko be guluuje sappoo e dīdo,
ka bolondaa Gaada, ko be guluuje sappoo e dīdo,
⁶ ka bolondaa Asiira, ko be guluuje sappoo e dīdo,
ka bolondaa Naftali, ko be guluuje sappoo e dīdo,
ka bolondaa Manasse, ko be guluuje sappoo e dīdo,
⁷ ka bolondaa Sim'uunu, ko be guluuje sappoo e dīdo,
ka bolondaa Lewi, ko be guluuje sappoo e dīdo,
ka bolondaa Yassaakara, ko be guluuje sappoo e dīdo,
⁸ ka bolondaa Zabuluunu, ko be guluuje sappoo e dīdo,
ka bolondaa Yuusufu, ko be guluuje sappoo e dīdo,
ka bolondaa Buniyamiinu kadi, maandinaabe ben ko be guluuje sappoo e dīdo.

Fii Jamaa Moolanaaḍo on

⁹ Bawto dūn mi ndaari, mi tawi e hino jamaa moolanaaḍo, mo hay gooto waawataa limude, mo leyyi dīn fow, mo bolondaa *dīn fow*, mo jamaa *dīn fow* e mo haalaaji dīn fow, no darii yeeso jullere laamu nden e yeeso Baalun kun. Hibe bornii concī daneeji, hibe jogii baape tugi ka juude maḅḅe, ¹⁰ hibe ewnoo ko tiidī, wi'a:
«Kisiyee on ko e Alla men on iwri,

on Joodiido ka jullere laamu,
e *Baalun kun!»

¹¹ Tawi kadi malaa'ikaaɓe ben fow no darii hunditi jullere laamu nden e mawɓe ben e tagooje nay wuurude ɗen, hiɓe jiccotonoo yeeso jullere laamu nden, ɓe sujjana Alla ¹² e hoore hiɓe wi'a:

«Aamiina!

Mantoore e mangu e faamu e jaarore
e teddungal e bawgal e doole,

ko Alla men on wonani haa poomaa. Aamiina!»

¹³ Onsay godɗo e mawɓe ben yetti haala kan, wi'immi: «Ko homɓe woni ɓee ɓorniibe conci daneeji, e ko honto ɓe iwi?»

¹⁴ Mi jaabii mo, mi wi'i: «Kooohoojo an, an hiɗa andi.»

Onsay o wi'immi: «Ko ɓen woni iwɓe e satteende mawnde nden, ɓe wuppil conci maɓɓe ɗin, ɓe rawnini ɗi ka yiiyan Baalun kun. ¹⁵ Ko ɗun wadi si:

Hiɓe ka yeeso jullere laamu Alla,

hiɓe rewa mo jemma e jalorma ka suudu makko.

Joodiido on ka jullere laamu duwirayj ɓe suudu mun ndun.

¹⁶ Be weetaake hande kadi,
ɓe donɗetaake hande kadi,
naange ngen hewtataa ɓe hande kadi,
nguleendi woo kadi hewtataa ɓe.

¹⁷ Ko fii Baalun wonkun kun ka tumbo jullere laamu ornay ɓe,
ardoo ɓe ka bulli ndiyan ngurndan ɗan,

j 7:15 7.15 Maa: «duhiray».

awa kadi Alla fittay kala gondi wondi ka gite mabbe.»

8

Fii Hobbitugol Notannde Jeedi'abere nden

¹ Bay Baalun kun hobbitii notannde jeedi'abere nden, deeyannde wadi ka kammu wa feccere saa'i. ² Mi yi'i malaa'ikaabe njeedi'ido, dariibe yeeso Alla ben, no jonnee *liite jeedi'idi. ³ Malaa'ikaajo goo ari, woni ka *layyorde, tawi himo jogii tindohun sunnirkun urngallooji tafiraakun kanje. O jonnaa urngallooji buy fii sakkodugol di e torndeeji gomdinbe ben fow ka layyorde tafiraande kanje wonde yeeso jullere laamu nden. ⁴ Curki urngallooji din wondude e torndeeji gomdinbe ben yenti e juude malaa'ikaajo on yeeso Alla. ⁵ Malaa'ikaajo on yetti tindohun sunnirkun urngallooji kun, hebbini kun yiite layyorde nden, o bugii ka hoore leydi. Parnitte wadi, e digge e mayande e dimbannde leydi.

Fii Wuttande Liite Arane den Jeegoo

⁶ Malaa'ikaabe njeedi'ido, joginoobe liite den jeedi'idi, hebulanii wuttugol de. ⁷ Arano on wutti liital mun ngal. Marmalle e yiite jillunge yiian wadi, bugaa ka leydi. Peccun tammun leydi ndin e peccun tammun ledde den sumi, hudo hecco kon fow sumi.

⁸ Malaa'ikaajo dimmo on kadi wutti liital mun ngal. Ko nanditata e fello moolanaango hubbungo bugaa ka baharu. Feccere tammere baharu on wonti yiian, ⁹ feccere tammere ko

tagaa ko wuuri ka nder baharu kon muli, feccere tammere e laade den lancii.

¹⁰ Malaa'ikaajo tammo on kadi wutti liital mun ngal. Hoodere moolanaande hubbirnde wa jowlol iwi ka kammu, yani e feccere tammere maaje den e bulli ndiyan dɪn. ¹¹ Tawi innde nden hoodere ko Afsantiina.^k Feccere tammere di'e den waylii, wonti ko haadɪ. Yimbe buy maayiri sabu dan ndiyan haadufan.

¹² Malaa'ikaajo nayabo on kadi wutti liital mun ngal. Feccere tammere naange ngen piyaa, wondude e feccere tammere lewru ndun e feccere tammere koode den, fii no feccere tammere dɪn ndayguuji nibbitira, e no feccere tammere jalbeendi jallal ngal mutira, jemma on kadi wano non.

¹³ Mi ndaari, tawi simbirre no wiira ka weeyo dow. Mi nani hinde wi'a e hawa tiiduka: «Bone, bone, bone wonanii hodube ka aduna ben sabu hito deya liite de malaa'ikaabe ben tato faandii wuttude!»

9

¹ Malaa'ikaajo njowabo on kadi wutti *liital mun ngal. Mi yi'i hoodere no iwi ka kammu, yani ka leydi. Nde jonaa saabiwal *gaygii ngin alaa kattudi ngin. ² Nde udditi gaygii ngin alaa kattudi ngin, yalti ka nder gaygii ton curki, wa curki beembal yiite moolanaangal. Naange ngen e yaasi on nibbitiri sabu curki ngin gaygii. ³ Immorde e kin curki, kanuuji yalti ka leydi, dɪ jonaa bawgal sifa bawgal jahe den ka leydi.

^k **8:11** 8.11 «Afsantiina» no firi «ko haadɪ».

⁴ Di wi'aa, wota dī meemu kudol woo ka leydi e kala ko heccidī e kala leggal, kono ko yimbe be alaa maande Alla nden ka tiide mun tun dī meemata. ⁵ Kono dī yamiraa wota dī waru be, kono yo dī tampin be e nder lebbi jowi, tawi tampere ko dī wadaynoo kon ko wa tampere yaare si fidīi goddo. ⁶ E nder den balde don, yimbe ben dabbay mayde nden, kono be yi'ataa nde few. Be suboto mayde, kono mayde nden dogo be wodditoo.

⁷ Din kanuujī no nandita e pucci eltaadi fii hare. Tawi no ka ko'e majji ko nanditata e *meetelli kanje, geece majji on no nandita e geece neddanke. ⁸ Hidī mariri sukundu wa debbo, piije majji on kadi no nandita e piije ngayuuje. ⁹ Tawi hiwitordī berde majji on no wa'i wa bedī njandi, e hitooji gabitanji majji on kadi no nandita e hito *giri-giriije de pucci duudufdi poodata, no dogana hare. ¹⁰ Tawi bukki majji on no mari ndompe wa de jahe den, tawi bawgal ko dī tampiniraynoo yimbe ben kon e nder lebbi jowi ko ka bukki majji woni. ¹¹ Tawi ko wonani dī lando ko malaa'ikaajo gaygii ngin alaa kattudi ngin, mo tawata innde mun e haala Yahuudiyanke ko «Abaduuna», m innde makko nden kadi e haala Gereekiyanke ko «Apoliyon».n

¹² Bone arano on feyyii, awa boneeji didi no arude bawto dun.

¹³ Malaa'ikaajo jeegaɓo on kadi wutti liital mun ngal, mi nani hawa no iwa e cobbi nay *layyorde tafiraande kanje wonde nden yeeso Alla, ¹⁴ no

m 9:11 9.11 «Abaduuna» no firi «mulugol». n 9:11 9.11 «Apoliyon» no firi «muloowo».

wi'a malaa'ikaajo njeegaŋo joginooŋo liital ngal: «Firtu malaa'ikaabe nayo haŋbaabe ka maayo njano Furaatiwol ben!» ¹⁵ Ben malaa'ikaabe nayo, hebulaninoobe fii on saa'i e nden jalaande e ndun lewru e nden hitaande, firtaa, fii warugol feccere tammere e yimbe ben. ¹⁶ Mi nani adadu wadŋinoobe pucci fii hare ben ko be guluuje noogayo laabi guluuje sappo. ¹⁷ E hino no mi yi'iri non pucci dŋn e wadŋinoobe dŋi ben e nder feppinannde nden: tawi wadŋinoobe dŋi ben no jogii hiwitorde berde wojjirayde wa yiite, mbulorde wa baka e wa'itayde wa nete. Tawi ko'e pucci dŋn no nandita e ko'e ngayuuje, yiite e curki e mbollan yiite no yalta ka kundule majji. ¹⁸ Peccun tammun e yimbe ben wariraa dŋi albala'uui dŋo tati, dŋn ko koo ko yaltata ka kundule majji, dŋn ko yiite ngen e curki kin e mbollan yiite dŋn. ¹⁹ Ko fii bawgal pucci dŋn ko ka kundule majji e ka bukki majji woni. Bukki majji on no nandita e bolle, hiŋi mari ko'e ko dŋi wadŋira bone.

²⁰ Yimbe heddinoobe be wariraaka dŋn albala'uui ronki tuubude kuude de be wadŋiri juude maŋbe dŋn. Be accaano sujjangol jinnaaji dŋn e sanamuui tafiraadi kaŋe e kaalisi e sila e kaaye e ledde, dŋi waawataa yi'ude maa wowlude maa yahude. ²¹ Be ronki tuubude kadi fii ko be itti ko'e kon, e mbilankaaku maŋbe ngun e jeeno maŋbe ngon e guyaale maŋbe dŋn.

10

Fii Malaa'ikaajo on e Deftun Taggaakun kun

¹ Mi yi'i malaa'ikaajo goo dolnuɗo no iwra ka kammu, no bornii duulere, no hippii yaroowol ndiyan ngol. Yeeso makko ngon no wa'ita wa naange ngen, koyɗe makko ɗen kadi no wa'ita wa tugaale yiite. ² Himo jogii deftun udditaakun ka jungo makko. O tippi koyngal makko jaamal ngal ka baharu, nanal ngal ka leydi. ³ O ewnii ko tiidii wano ngayuuri riggorta. E nder ko o ewnii kon, parpitte ɗen jeedidii wadi hito. ⁴ Bay parpitte ɗen jeedidii wadii hito, tawi mido hebulanii windugol, kono mi nani hawa ka kammu, no wi'a: «Wadu gundoo ko parpitte ɗen jeedidii wi'i kon, hara a windaali.»

⁵ Awa kadi on malaa'ikaajo, mo mi yi'unoo no tippi ka ndiyan e ka leydi, towni jungo mun jaamo ngon, fewtini ka kammu. ⁶ O woondiri on Wuurudo haa poomaa, on Tagudo kammu e ko woni ton, tagi leydi e ko woni e mun, tagi baharu e ko woni e mun kon, wonde uuda alaa hande kadi. ⁷ Kono e nder balɗe ɗe malaa'ikaajo njeedidaɗo on faandii wuttugol *liital ngal, gundoo Alla on laatoto wano o feppinirannoo non kurkaadi makko ɗin, ɗun ko annabaabe ben.

⁸ Onsay hawa, ka mi nanunoo kan iwrude ka kammu, wi'irimmii nii kadi: «Yahu, yettaa kun deftun udditaakun e jungo oo malaa'ikaajo tippudo ka baharu e ka leydi.» ⁹ Mi yahi ka malaa'ikaajo on, mi wi'i yo o jonnani deftun kun. O wi'immi: «Yettu kun, jaamaa. Kun hebbinay reedu maa ndun ko haadi, kono kun weliray wa njuuri ka hunduko maa.»

¹⁰ Mi yetti deftun kun e juude malaa'ikaajo on, mi paami. Kun weliri ka hunduko an wa njuuri,

kono bay mi bennii kun, reedu an ndun heewi ko haadi. ¹¹ Mi wi'aa kadi: «Hidfa haani haalude kadi ko Alla longin maa ko yowitii e jamaaji buy e leyyi buy e haalaaji buy e lambe buy.»

11

Fii Seedeefe ben Dido

¹ Mi jonnaa kadi kudol kalin nanditayngol e sawru, mi wi'aa:

«Immo etaa suudu Alla ndun e *layyorde nden, limaa rewoobe ton ben. ² Kono dingiral suudu Alla ndun, accu d'un feere, wota a etu d'un, ko fii d'on yedaama be gomdinaa ben, be yaabay saare hormorde nden e nder lebbi cappande nay e didi. ³ Mi newnanay seedeefe an borniibe concii heynordi ben dido, haalugol ko mi longini be e nder balde wuluure e teemedde didi e cappande jeego.»

⁴ Ko ben woni ledde *zaytuuni den didi e joddinirde pitilli den didi wonde yeeso Joomiraado leydi ndin. ⁵ Si goddo no faalaa be wadude ko boni, yiite yaltay ka kundule mabbe, jaama aybe mabbe ben. Ko nii kala faalaado be wadude ko boni warirte. ⁶ Hibe mari bawgal ombugol kammu ngun fii wota ndiyan aru e balde de be haalata ko Alla longini be kon. Hibe mari kadi bawgal waylugol di'e den yiyan, e libugol ka hoore leydi kala noone jabbeli saa'i mo be faalaa woo.

⁷ Nde be timminoyi seeditoore mabbe nden, kullii iwroyayngii ka *gaygii ngin alaa kattudi ngin haboyay be, ngii foola be, ngii wara.

⁸ Fureeji mabbe din luttay ka ballangal nden

saare mawnde nde Joomi mabbe on fempanoo e mun. Nden saare no jammaa *Saduuma maa *Misira. ⁹ Yimbe jamaaji dīn fow e bolondaaji dīn fow e haalaaji dīn fow e leyyi dīn fow ndaaray fureeji mabbe dīn e nder balde tati e feccere, be saloo yo be surre. ¹⁰ Hodube ka aduna ben weltoyoo fii mayde mabbe nden, be wona e nder weltaare, be neldindira, ko fii ben annabaabe dīfo lettii yimbe ben ka leydi.

¹¹ Bay balde tati e feccere den feyyii, foofaango ngurndan iwrungo e Alla naati e dīn fureeji, be immii, be darii, onsay kulol moolanaangol hebi ben yi'unooɓe dūn. ¹² Be nani hawa tiiduka ka kammu, no wi'a be: «Yawee gaa!» Be yawi ka kammu e nder duulere, aybe mabbe ben yi'i be.

¹³ Ko e on saa'i dōn, dimbannde leydi tiidunde wadi, feccere sappabere e saare nden lancii. Yimbe guluuje njeedifo maayiri sabu nden dimbannde leydi, heddiibe ben huli, mawnini Alla Jom kammu on. ¹⁴ Bone dimmo on feyyii, e hino tammo on no arude.

Fii Wuttannde Liital Jeedifabal ngal

¹⁵ Malaa'ikaajo njeedifabo on kadi wutti *liital mun ngal. Hawaaji tiidufi nanii ka kammu, no wi'a:

«Laamateeri aduna on wontii e juude Joomi-raado on
e Toddaado makko on, dūn ko *Almasi-ihu on,
o laamoto haa poomaa.»

16 Tawi mawbe noogay e nayo, joodinoobe ka julle mun laamu yeeso Alla ben, no jiccanii Alla sujiani mo, ¹⁷ e hoore hibe wi'a:

«Men jarnii ma, yo Alla Joomiraado,
Jom Bawgal, Woodaado e Woodanoodo,
ko huutordaa bawgal maa tiidungal ngal
kon
e ko jodfindaa laamu maa ngun kon.

18 Hari leyyi din seytinii,
kono tikkere maa nden arii,
wondude e saa'i jaawugol maybe ben,
e yobugol kurkaadi maa din, dun ko
annabaabe ben,
e laafube ben e huloobe innde maa nden,
gila e fandube haa e njandube,
e mulugol muloobe leydi ndin ben.»

19 Onsay suudu Alla ndun ka kammu udditii,
*kankiranwal seeditoore makko nden feepe ka
suudu makko. Mayande wadi, e digge e parnitte
e dimbannde leydi e marmalle tiidude.

12

Fii Debbo Sowiido on e Ningiwii ngin

¹ Maande njannde feepe ka kammu: tawi ko debbo borniido naange ngen, lewru ndun no ka ley koyde makko, e *meetelol ngol koode sappoo e didi ka hoore makko. ² Tawi ko sowiido, himo sonkude fii muuseendi jibingol ngol.

³ Maande goo kadi feepe ka kammu: tawi e hino *ningiwii njanin bodewii, ngii ko'e jeedidi e galaadi sappo, tawi katanji jeedidi no e hoore den ko'e. ⁴ Tawi bukkol maggii on no fitta feccere tammere koode den ka kammu, bugoo

ka leydi. Tawi ngin ningiwii no darii yeeso debbo wondo firtaade on fii modugol boobo on nde o firtori mo. ⁵ O firtii boobo gorko, ardortoodo leyyi dfin fow labbooru njandi. On boobo makko wippitaa, nawraa ka Alla, ka jullere makko laamu. ⁶ Onsay debbo on dogi, yaari ka wulaa, ka o joginoo nokkuure ka Alla ebbannoo mo, fii no o dankoree dfon e nder balde wuluure e teemedde didi e cappande jeegoo.

⁷ Hare wadi ka kammu, Miikaa'iilu e malaa'ikaabe mun ben piiridi e ngin ningiwii. Ningiwii ngin e malaa'ikaabe mun ben kadi piiridi e mabbe. ⁸ Kono ngii foolaali, tawi wonunde alanaa ngii ka kammu, kangii e malaa'ikaabe maggii ben. ⁹ Ngin ningiwii njanin, dfun ko ndiya mboddi araniri wi'eteendi Ibuliisa maa Seytaane, ngin faljingii yimbe aduna on fow, bugodaa e malaa'ikaabe mun ben ka leydi.

¹⁰ Onsay mi nani hawa tiiduka ka kammu, no wi'a:

«Jooni kisiyee iwrudo e Alla men on arii,
wondude e bawgal mun ngal e *laamu mun
ngun,
e laamu Toddaado makko on, dfun ko *Al-
masiihu on.

Ko fii toopowoo musibbe men ben,
on wonnoodo be toopude yeeso Alla jemma
e jalorma, bugaama.

¹¹ Be foolirii ngii yiyan Baalun kun,
e sabu kongol seeditoore mabbe nden.

Awa kadi be ronkaali hebulaade
hay yeebugol ngurndan mabbe dfan
haa be maaya.

¹² Ko dɔn wadɪ, weltee yo kammuuli
e onon hodube ka kammuuli!
Bone wonanii leydi ndin e baharu on,
ko fii Ibuliisa tippike e mon.

Himo heewi tikkere,

ɓay o andii ko saa'ihun nii heddanii mo.»

¹³ Bay ngin ningiwii tawii bugaama ka leydi,
ngii jokki debbo hebunoodo boobo gorko on.

¹⁴ Onsay debbo on yedaa gabitanji simbirre
mawnde nden, fii ko o wiirira ka wulaa, ka
nokkuure makko, ka o danketee dɔn e nder saa'i,
e nder saa'iiji e feccere saa'i, ka wodɗitii mboddi
ndin. ¹⁵ Immorde ka sekko mayri, mboddi ndin
furi ndiyan wa maayo ɓaawo debbo on, fii no
o yoolora ka maayo. ¹⁶ Kono leydi ndin faabii
debbo on, ndin leydi udditi hunduko mun kon,
ndi yari maayo ngo ngin ningiwii furiri sekko
mun kon. ¹⁷ Ngin ningiwii seytinani debbo on,
ngii yahi habugol luttube e jurriya makko on
ɓen, dɔn ko ɓen doftiibe yamirooje Alla dɛn,
humii e seeditoore Iisaa nden. ¹⁸ Onsay ngii darii
ka hoore njaareendi ka baharu.

13

Fii Kullii Saafingii ka Baharu ngin

¹ Bawto dɔn, mi yi'i kullii no saafoo ka nder
baharu marngii ko'e jeedɗi e galaadi sappo,
tawi katanji sappo no e hoore dɛn galaadi. Inde
hoynude Alla kadi no windii e hoore dɛn ko'e.

² Ngin kullii ngii mi yi'i no nandita e buutoori,
taape maggii on no nandita e taape kullii no wi'ee

ursanⁿ, sekko maggii on kadi no nandita e sekko ngayuuri. Ningiwii* ngin okki ngin kullii doole mun den e jullere mun laamu nden, wondude e bawgal mawngal. ³ Tawi wonnde e den ko'e maggii no wa'i wa wariraande soppande, kono on barme waroowo sellinaa. Aduna on fow njaldi, be rewi ngin kullii. ⁴ Yimbe ben fow sujiani ningiwii ngin, bay ngii jonnii ngin kullii bawgal maggii on. Be sujiani ngin kullii kadi e hoore hibe wi'a: «Ko hombo wa'i wa ngin kullii maa hara ko hombo waawi ngii habude?»

⁵ Tawi ngin kullii no yedaa sekko wowlayko haalaaji mawnintinaare, hoyna Alla, tawi hingii jonnaa bawgal e nder lebbi cappande nay e didi. ⁶ Hingii udditi sekko maggii on, hingii hoyna Alla, hoyna innde makko nden e wonirdu makko ndun, e ben hodube ka kammuuli. ⁷ Tawi ngin kullii no newnanaa habidugol e yimbe Alla ben, foola be. Tawi hingii okkaa bawgal e hoore bolondaaji din fow e jamaaji din fow e kala haala, e hoore leyyi din fow kadi. ⁸ Tawi hodube ka aduna ben fow sujjanay ngii, dun ko ben be innde mun windaaki gila ka fuddfoode aduna ka deftere ngurndan wonannde Baalun hettanookun layya kun.

⁹ Mo no mari noppi nanirdi yo nanu!

¹⁰ On mo no hoddirananaa maccindinagol,

bee o maccindinoo.

On mo no hoddirananaa warireede kaafa,

bee o wariree kaafa.

Ko dun wadi si yimbe Alla ben

ⁿ **13:2** 13.2 «Ursa» ko kullii njanii marngii leebi, juutungii pedaali.

no haani naŋpaade, gomɗina.

Fii Kullii Sortiingii ka Leydi ngin

¹¹ Bawto ɗun, mi yi'i kullii goo no sortoo ka nder leydi, marngii galaadi ɗiɗi nanditaydi e galaadi ga'un baalun, hingii wowliraynoo wa ningiwii. ¹² Tawi ngin kullii no wada bawde kullii aranii ngin fow e tawnde maggii. Ngii wadi feere no leydi ndin e hofube e hoore mayri ben sujjirana ngiya kullii aranii sellinananoongii barme waroowo. ¹³ Ngii wadi maandeeji moolanaadi, haa hay ngii jippini ka leydi yiite iwng e ka kammu yeeso yimbe ben. ¹⁴ Tawi ngin kullii no faljiniraynoo hofube ka aduna ben maandeeji ɗi ngii yedanoo wadugol ɗin yeeso ngiya kullii aranii, e hoore hingii yamira ben yimbe wonbe ka aduna yo be wadu nandolla ngiya kullii soppiranoongii kaafa, kono ngii wuuri. ¹⁵ Ngin kullii yedaa bawgal wadangol ndun nandollaaru ngiya kullii foofaango ngurndan fii no ndun nandollaaru waawira wowlude, ndu wona sabu kala on mo jabaali sujjande ndu no wariree. ¹⁶ Ngii karhi kadi fow, gila e fandube haa e njandube, galo e baaso, dimo e maccudo wadanegol maande ka jungo mun jaamo maa ka tiinde, ¹⁷ hara kadi hay gooto waawataa soodude maa yeeya si alaa nden maande, nden-le ko innde ngin kullii maa adadu innde maggii on. ¹⁸ Doo non, maa faamu: On mo no mari hakkil, yo limu adadu innde ngin kullii, ko fii ko adadu nedɗanke non. On adadu ko teemedde jeegoo e cappande jeegoo e jeegoo.

14

Fii Baalun kun e Sottaabe ben

¹ Bawto dūn mi yi'i Baalun kun no darii ka Fello *Siyuuna, wondude e yimbe guluuje teemedere e cappande nayo e nayo, be innde makkun e innde Ben makkun on windii e tiide mun. ² Mi nani hawa ka kammu, wa hawa di'e duudufude maa wa hawa riggannde tiidunde, tawi kan hawa ka mi nani no nandita e hito korli di hodoobe hodata. ³ Tawi ben hodoobe no beyta beytol kesol yeeso jullere laamu nden e yeeso tagooje nay wuurufe den e yeeso mawbe ben. Tawi hay gooto waawataa ekkitaade ngol beytol si hinaa bee guluuje teemedere e cappande nayo e nayo, sottonoobe ka aduna. ⁴ Dun ko ben be tuuninoraali rewbe, be woni laabuḡe, be andaali debbo. Be jokki *Baalun kun kala ka kun yaari. Be woni sottaabe e hakkunde yimbe ben, be weebitanaa Alla e Baalun kun wa ko adaa sopenḡe. ⁵ Awa kadi karaaje maḡbe jantaaki penaaḡe, ben ko be aldaa e feloore.

Fii Ewol Naawoore Joomiraado on

⁶ Mi yi'i kadi malaa'ikaajo goo no wiira ka weeyo dow, no jogii Kibaaru Moyyo poomayan-keejo on fii fenḡinangol mo hoduḡe ka leydi ben e kala lepol e kala bolondaa e kala haala e kala jamaa. ⁷ Tawi on malaa'ikaajo no wowla hawa tiiduka, wi'a: «Hulee Alla, mawninon mo, ko fii saa'i mo o jaawata e mun on hewtii. Awa sujjanee on Tagudo kammu ngun e leydi ndin e baharu on e bulli ndiyan di!»

⁸ Malaa'ikaajo diḡmo hikkiido e arano on kadi wi'i: «Nde yanii! Ndee saare *Baabiila

mawnde mandiliniirnde leyyi dīn fow himmeeji jinaa mun, yanii!»

⁹ Malaa'ikaajo tammo hikkiido e aranbe ben dīdo no wowla hawa tiiduka, wi'a: «Kala on sujjaando kullii ngin e nandolla maggii on, hebi maande maggii on ka tiinde maa ka jungo mun, ¹⁰ yaray njaram tikkere Alla nden wancinaadan ka jeddukun tikkere makko hara dan jillaaka, o lettiree kadi mbollan yiite yeeso malaa'ikaabe laabube ben e Baalun kun! ¹¹ Curki lette maβbe den yaway haa poomaa, e hoore fowtaare alanaa be jemma e palorma, dun non ko kala on sujjaando ngin kullii e nandolla maggii on, e kala on hebudo maande innde maggii on.»

¹² Ko dun wadi si yimbe Alla doftiibe yamirooje Alla den, duumii e gomdingol iisaa ben, no haani nappaade. ¹³ Mi nani kadi hawa ka kammu, no wi'a: «Windu wonde: «Maybe gila jooni no humondiri e Joomi on ben ko malaabe.»

Ruuhu Allaahu on wi'i: «Ko non woniri, be fowtoto golleeji maβbe dīn, bay kuude maβbe den no jokki be.»

Fii Baagol Aduna on

¹⁴ Bawto dun mi yi'i duulere daneere, tawi nanditaydo e bii-aaden no joodii e hoore nden duulere, tawi *meetelol kanje no ka hoore makko, tawi wortowal welngal no ka jungo makko. ¹⁵ Tun malaa'ikaajo goo yalti e suudu Alla ndun ka kammu, no ewnoo ko tiidi, wi'a on joodiido e nden duulere: «Yettu wortowal maa ngal, wa'aa, ko fii saa'i baagol ngol hewtii! Ko wa'etee kon ka hoore leydi bendii!» ¹⁶ Onsay on

joodiido e nden duulere fewtini wortowal mun ngal ka leydi, hayli, ko woni ka leydi kon wa'ii.

¹⁷ Malaa'ikaajo goo kadi yalti e suudu Alla wonda ka kammu ndun, tawi on kadi no jogii wortowal welngal. ¹⁸ Tun malaa'ikaajo goo kadi jogiido bawde e hoore yiite ngen yalti ka *layy-orde, o ewnii oya malaa'ikaajo jogiido wortowal welngal ko tiidi, o wi'i mo: «Yettu wortowal maa welngal ngal, tettaa dukke *wiipu wonda den ka leydi, ko fii biibe majje on bendii!»

¹⁹ On malaa'ikaajo fewtini wortowal mun ngal ka leydi, hayli, o tetti wiipuude wonda den ka leydi, o bugii ko o tetti kon ka nder wuugirgal njanal tikkere Allaahu on. ²⁰ Den wuugoyaa ka sera saare, yiiyan yalti e ngal wuugirgal haa tooweendi majjan hewti lagambe pucci din, junndi ilol majjan on hawri embere kilomeeterji teemedde tati.

15

Fii Albala'uui Sakkitori din Jeedi

¹ Onsay mi yi'i maande moolanaande njaladinde goo kadi ka kammu, nden-le ko malaa'ikaabe njeediido jogiibe albala'uui din jeedi. Ko din albala'uui woni sakkitori din, ko fii ko kanji woni timmoode tikkere Alla nden.

² Mi yi'i kadi ko wa'i wa baharu jalbirdo wa jaaman, jilludo yiite. Tawi foolube ngiya kullii e nandolla mun e adadu innde mun nden no darii e hoore on baharu jalbirdo wa jaaman, hibe jogii korli Allaahu on. ³ Hibe beyta beytol Muusaa, on jiyaado Alla, e beytol *Baalun kun, hibe wi'a:

«Yaa an Alla, Joomiraado, Jom Bawgal,
kuude maa den ko mawde,
awa kadi ko hawniide,
laawi maa din ko feewudi, goongindi,
yo Lando leyyi fow!

⁴ Yaa an Joomiraado,
hara ko hombo ronkay-maa hulude,
maa ronkata mawninde innde maa nden?
Bay ko an tun woni *Seniido!
Bay leyyi din fow aray sujjane!
Bay kuude maa feewude den fejjinaama!»

⁵ Bawto dun mi yi'i kadi nokkuure hormorde
wonde ka nder wonirdu ndu seeditoore nden
woni e mun ndun, no udditoo ka kammu. ⁶ Tawi
malaa'ikaabe njeedido jogiibe albala'uui di
jeedidi no yalta e nden nokkuure. Tawi ben no
bornii concii laabudi jalbudi, hibe daditii dattii
kanje ka fewndo berde mabbe. ⁷ Wonde e den
tagooje nay wuurude jonni ben malaa'ikaabe
njeedido pelette kanje jeedidi heewude tikkere
Allaahu on, dun ko on Wuurudo haa poomaa.

⁸ Onsay nden nokkuure hormorde heewi curki
sabu mangu Allaahu on e bawgal makko ngal.
Tawi hay gooto waawataa naatude e ndun suudu
haa din albala'uui jeedidi di malaa'ikaabe ben
njeedido jogii, timma.

16

Fii Pelette Tikkere Alla den Jeedidi

¹ Mi nani kadi hawa tiiduka iwrude ka
nokkuure hormorde, no wi'a malaa'ikaabe ben
njeedido: «Yahee, hibboyon ka leydi den pelette
jeedidi tikkere Alla nden!»

² Arano on yahi, hibbi feletere mun nden ka hoore leydi, tun temmeeje kaanude muusude hebi be nden maande ngin kullii wonnoo e mun, sujani nandolla maggii on.

³ Dimmo on kadi hibbi feletere mun nden ka baharu, on baharu wonti yiiyan wa yiiyan maydo. Kala ko wuurunoo ka baharu maayi.

⁴ Tammo on kadi hibbi feletere mun nden ka maaje e ka bulli ndiyan, di'e den wonti yiiyan.

⁵ Tun mi nani malaa'ikaajo di'e den no wi'a:

«Ko a Feewudo,
an oo Woodaado e Woodanoodo,
an oo *Seniido,
sabu ko jaawirfaa nii kon.

⁶ Ko fii be hibbiino yiiyan yimbe Alla ben wondude e yiiyan annabaabe ben, awa jooni a yedii be yiiyan ko be yara, hibe foddi e dun!»

⁷ Mi nani kadi *layyorde nden no wi'a:

«Hiiyii, yaa an Alla Joomiraado, Jom Bawgal, jaawooje maa den ko goongaaje, ko feewude!»

⁸ Onsay nayabo on kadi hibbi feletere mun nden ka naange, nge yedaa sunnirgol yimbe ben yiite.

⁹ Yimbe ben sunniraa nguleendi tiidundi, be woni e hoynugol innde Alla nden, on mardo bawgal e hoore din albala'uuji, be ronki tuubude fii no be mawninira mo, kanko Alla.

¹⁰ Njowafo on kadi hibbi feletere mun nden ka hoore jullere laamu kullii ngin, laamateeri maggii on nibbiti. Yimbe ben nati dende hakkee muuseendi, ¹¹ be woni e hoynugol Alla kammu ngun sabu muuseendiiji mabbe din e

temmeeje maɓɓe ɗen, kono ɓe ronki tuubude kuude maɓɓe ɗen.

¹² Njeegaɓo on kadi hibbi feletere mun nden ka maayo njano Furaatiwol. Ndiyan ɗan beebi fii waɗangol lambe iwrapɓe funnaange ɓen ɗatal.

¹³ Mi yi'i ruuhuuji tati tuunudɗi nanditayɗi e toti-paccala no yalta ka sekko ngin *ningiwii e ka sekko kullii ngin e ka hunduko waɗitiidɗo annabaajo on.

¹⁴ Tawi ko ruuhuuji jinnaaji wondɗi waɗude maandeeji, yaara ka lambe leydi ndin fow, fii mottindirgol ɓe fii hare jalaande mawnde Alla Jom Bawgal on.

¹⁵ «Awa midɗo ardude wa ngujo! Maloore wonanii on hakkilando, mari concɗi mun ɗin, fii wota o laato holdɗo, e wota hersa makko kan bangu!»

¹⁶ Din jinnaaji no mottindira ɓen lambe e ndee nokkuure wi'eteende Har-Magadaana e haala Yahuudiyanke.

¹⁷ Malaa'ikaajo njeedɗaɓo on hibbi feletere mun nden ka hendu, hawa tiidɗuka yalti ka suudu Alla iwrude ka jullere laamu, no wi'a: «Timmii!»

¹⁸ Mayande e digge e parpitte waɗi wondude e dimbannde leydi tiidunde, nde sifa mun e tiidude hari waɗaali gila yimbe ɓen woni ka hoore leydi.

¹⁹ Saare njannde nden feccii pecce tati, ca'e leyyi ɗin yani. Alla anditi fii saare *Baabiila mawnde nden, o yedɗi nde feletere njaram tikkere makko tiidunde nden.

²⁰ Suriije ɗen fow dogi, pelle ɗen kadi ronkaa yiiteede.

²¹ Marmalle njane, ɗe tawata nde bee e majje ko wa kilooji cappande nay, iwi ka kammu, yani e hoore yimbe ɓen. Be woni e hoynugol Alla

sabu on albala'u iwrufo e den marmalle, ko fii hari on albala'u ko tiidufu haa feyyiti.

17

Fii Naawoore Debbo Cagaajo Mawfo on

¹ Bawto dun, godfo e ben malaa'ikaabe njeedifo joginoobe pelette den jeedifi ari, wi'immi: «Aru, mi hollete naawoore debbo cagaajo mawfo on, ka joodii don ka di'e duudufe.

² Ko e makko, kanko on debbo cagaajo, lambe aduna ben jokkiri jinaa, e hofube ka aduna ben mandiliri jinaa makko on!»

³ Onsai Ruuhu Allaahu on tippii e an, malaa'ikaajo on nawrimmi ka wulaa. Mi yi'i debbo no joodii e hoore kullii bodewii heewungii inde hoynude Alla den, marngii ko'e jeedifi e galaadi sappo. ⁴ Tawi on debbo no bornii concii bodееji e firsinaadi, himo cudori kanje e kaaye hittude e kode hittude. Tawi himo jogii feletere kanje heewunde ko jiddinaa e tuude jinaa makko on. ⁵ Tawi innde gundoore no windii ka tiinde makko, ko woni dun ko: «Saare *Baabiila mawnde nden, neene cagaabe ben e ko jiddinaa kon ka hoore leydi.» ⁶ Mi yi'i on debbo no mandiliri yiyan yimbe Alla ben, e yiyan seedeefe lisaa ben.]]

Bay mi yi'ii mo, mi naldi fota. ⁷ Malaa'ikaajo on wi'immi: «Ko hondun naldudaa? Mi andinte gundoo debbo on e kullii ngii ko'e jeedifi e galaadi sappo ngii o wadfi ngin. ⁸ Kullii ngii

]] 17:6 17.6 «Mandilirgol yiyan yimbe Alla ben» no firi weltorgol ko be waraa kon.

yi'udaa ngin hari no woodanoo, kono jooni ngii woodaaka. Hingii faandii yawude ka *gaygii ngin alaa kattudi ngin, ngii yaha ka hayrannde. Awa kadi hodube ka aduna ben, be tawata innde mun windaaka ka deftere ngurndan gila ka fudfoode aduna, be naldoyay yi'ugol ngin kullii, ko fii hari hingii woodanoo, kono jooni ngii woodaaka, awa kadi ngii feenitay.

⁹ «Doo non, maa hakkil wonduki e faamu: Ko'e den jeedidi ko pelle jeedidi de debbo on joodii e hoore mun den. Ko de lambe ben njeedido kadi: ¹⁰ njowo yanii, godfo on no woodaa, oya on araali taho. Nde o aroyi, himo haani wonude seeda. ¹¹ Kullii woodanoongii, ngii woodaaka jooni ngin, kangii tigi ko ngii lando njeetatabo, ko ngii godfo kadi e njeedidoobe ben, hingii yahude ka hayrannde.

¹² «Galaadi sappo di yi'udaa din ko lambe sappo, be fudfaaki taho laamaade, kono ko hendoraybe laamu wa lambe e nder saa'i gooto fii laamodugol e kullii ngin. ¹³ Kambe ko be ebboore wootere, be jonnay doole mabbe e laamu mabbe kullii ngin. ¹⁴ Be haɓay Baalun kun, Baalun kun foola be, ko fii ko kun Koohoojo koohoobe, Lando lambe, ko wondube e makkun ben woni noddaabe e subaabe e sella-findeebe.»

¹⁵ O wi'immi kadi: «Di'e de yi'udaa cagaajo on no joodii e mun den, ko jamaaji din e dente moolanaade den e leyyi din e haalaaji din. ¹⁶ Galaadi sappo di yi'udaa din wondude e kullii ngin aroyay cagaajo on, di yetta kala ko o jeyi, di boora mo, di jaama bandu makko ndun, di sunnira mo yiite. ¹⁷ Ko fii Alla wadii ka berde

majji huuwugol ebboore makko nden e nder miijo wooto fii yo dī okku laamu majji ngun kullii ngin haa tuma daaluyeeji Alla dīn laatii. ¹⁸ Awa kadi debbo mo yi'udaa on ko saare mawnde marnde laamu e hoore lambe aduna ben.»

18

Fii Lancagol Saare Baabiila nden

¹ Bawto dūn, mi yi'i malaa'ikaajo goo no iwra ka kammu, jogiido bawgal njanal, aduna on jalbiri annoora makko on. ² O ewnii ko tiidī, o wi'i:

«Nde yanii! Saare *Baabiila mawnde nden yanii!

Nde wontii hoɗo jinnaaji,
suuforde kala ruuhu tuunudo,
e suuforde kala sondu harmundu e
apaandu.

³ Ko fii leyyi dīn fow mandilirii
himme jinaa mayre on,
lambe aduna ben kadi wattodi
e mayre e nder jinaa mayre on,
awa kadi njulaabe ben ka leydi aldinorii
ngalu mayre feyyitungu ngun.»

⁴ Mi nani kadi hawa goo ka kammu, no wi'a:
«Yaltee e mayre, yo jamaa an,
fii wota on tawde e junuubaaji mayre dīn,
e wota on heɓu gebal albala'uui mayre dīn.

⁵ Ko fii junuubaaji mayre dīn dewnondirii haa ka kammu,
awa kadi Alla anditii angal peewal mayre on.

⁶ Wadīranee nde wano nde wadiri non,

sowon kuude mayre den nde didi, jonniton
nde.
Jardukun, kun nde yarniri kun,
jonnitiree nde kun laabi didi!
⁷ Wano nde mawninornoo non,
e no nde yollornoo e mbeleede non,
jonnitiree nde wano non tampere e
yoomere!
Ko fii hinde wi'i ka bernde mayre:
«Min mido joodii e nder laamu,
hinaa mi heynotoodo,
awa kadi mi yoomataa few!»
⁸ Sabu dun,
albala'uui mayre din yanay e hoore mayre
pande wootere,
dun ko mayde e yoomere e heege,
nde sunniree kadi yiite.
ko fii Alla Joomiraado, Naawudo nde on, ko Jom-
doole!»
⁹ Lambe aduna ben fow, wattodunooŋe e mayre
e nder jinaa e mbeleede, wulloyay fesa fii mayre,
nde be yi'i curki sumugol mayre on. ¹⁰ Hibe darii
ka wodditii sabu kulol tampere mayre ngol, be
wi'oya:
«Bone, bone wonanii saare Baabiila mawnde
nden,
dun ko saare dolnunde nden!
E nder saa'ihun gootun pet jaawoore maa nden
arii!»
¹¹ Njulaabe ben ka leydi yooma, be wulla fii
mayre, ko fii hay gooto soodataa hande kadi ko
be yeeyata kon, ¹² dun ko kanje e kaalisi e kaaye
hittude e kode hittude e bagi daatudo e bagi
bode e bagi dewludo e bagi firsinaado, e kala

noone ledḡe uurude e kala piiji moyyiniraadi
 niiye mawba, e kala piiji hittudi moyyiniraadi
 ledḡe hittude e sila e njande e kaaye daneeje,
¹³ wondude e cebe ledḡe kanel uurude e urngal-
 looji e angiriiji, e *buto ledḡe no wi'ee *mirri, e
 buto ledḡe no wi'ee libaana, e njaram *wiiju e
 nebbe e ngawri e condi ngawri e na'i e baali e
 pucci e *giri-giriije e maccube e wonkiiji yimbe.

¹⁴ No wi'a: «Piiji dī wonkii maa kin himmani
 dīn wodḡitike ma yo saare Baabiila! Piiji hittudi
 dīn maa jalbudi dīn fow fuutike ma, awa kadi
 be hettataa dī hande kadi!»

¹⁵ Njulaabe alḡinorbe nde ben wonay ka
 wodḡitii sabu kulol tampere mayre ngol. Be
 yoomoya, be wulla, ¹⁶ be wi'oya:

«Bone, bone wonanii ndee saare mawnde,
 borniinde concī ḡaatudi,
 bodeeji e firsinaadi,
 cuḡori kanje e kaaye hittude e kode
 hittude!

¹⁷ E nder saa'ihun gootun pet,
 ngun ngalu mayre e mawnude caabii!»

Hooreebe laade ben fow e golloobe ton ben
 fow e doginoobe ben e wuurirbe baharu ben
 fow darii ka wodḡitii. ¹⁸ Bay be yi'ii curki
 sumugol mayre on, be woni e ewnagol, wi'a:
 «Ko saare honde nanditaynoo e ndee saare
 mawnde!» ¹⁹ Tawi hiibe bugotonoo mbullaari ka
 ko'e maḡbe, yooma, wulla, hiibe ewnoo wi'a:

«Bone, bone wonanii ndee saare mawnde,
 nde kala on marḡo laana ka baharu alḡinori
 ngalu mun!

E nder saa'ihun gootun pet nde caabii!»

20 Awa welto e hoore mayre, yo kammu, onon men kadi yo gomdɪnbe e *sahaabaabe e annabaabe, ko fii Alla jaawii nde fii ko nde wadi on kon!

21 Onsay malaa'ikaajo dolnudo yetti hayre nanditaynde e laggorde moolanaande, bugii ka baharu, e hoore himo wi'a:

«Ko nii saare Baabiila mawnde nden bugortee doole,

hara nde yiitetaake hande kadi!

22 Nanetaake hande kadi hito hodoobe hoddu e yimoobe e wuttoobe ceri e *liite!

Hande kadi neepo yi'etaake e maa,

kala non noone mecce,

awa nanetaake hande kadi hito undugal e maa.

23 Awa kadi ndaygu lampu jalbataa e maa hande kadi,

hawa yettudo e yettaado nanetaake hande kadi.

Ko fii hari ko njulaabe maa ben woni teddube ben ka leydi,

awa kadi leyyi dɪn fow faljirii sabu mbi-lankaaku maa ngun!

24 Awa kadi ko e maa yiiyan annabaabe ben e gomdɪnbe ben e kala waraado ka hoore leydi hibbaa.»

19

Fii Mantoore nden ka Kammu e Peera fii Baalun kun

¹ Bawto dɪn, mi nani hawa tiiduka immorde e jamaa duududo ka kammu, no wi'a:

«Mantoore wonanii Alla!

- Kisiyee e mangu e bawgal ko Alla men on wonani!
- 2 Naawooje makko den ko goongaaje feewude!
O jaawii cagaajo mawdo on,
faljiniraynoodo yimbe aduna on jinaa mun on.
Alla kadi yottanike yiiyan kurkaadi mun dan o hibbi dan.»
- 3 Be wi'i kadi dimmun:
«Mantoore wonanii Alla!
Curki nden saare yaway haa poomaa!»
- 4 Tawi mawbe ben noogay e nayo e tagooje
nay wuurufe den no jiccino, no sujjana Alla
Joodiido ka jullere laamu on e nder wi'ugol:
«Aamiina, mantoore wonanii Alla!»
- 5 Hawa kadi yalti ka jullere laamu no wi'a:
«Ko onon yo jiyaabe makko,
huloobe mo,
fandube e njandube,
on fow mantee Alla men on!»
- 6 Mi nani kadi wa hawa jamaa duududo e wa
hito di'e duudufe e wa hito riggande tiidufe,
no wi'a:
«Mantoore wonanii Alla!
Ko fii Alla Joomiraado on,
on Jom Bawgal,
joddiinii *laamu mun ngun.
- 7 Weltoden, wonen e nder welo-welo, mawninen
mo,
ko fii peera Baalun kun hewtii,
jombajjo makkun on hebulike,
- 8 o yedaama bornagol conci daatudii jalbudii
laabudii.»
(Ko kuude feewude yimbe Alla ben woni din conci.)

⁹ Malaa'ikaajo on wi'immi kadi yo mi windu wonde: «Maloore wonanii ben noddaabe ka nafakka peera *Baalun kun.» O wi'i kadi: «Dii ko daaluyeeji Alla goongaaji.»

¹⁰ Onsay mi jiccii ka koyde makko fii sujjangol mo. Kono o wi'immi: «Accu, wota a wadu dun! Ko mi kurkodoowo e maa e musibbe maa ben, jogiibe seeditoore Iisaa nden. Sujjan Alla! Ko seeditoore Iisaa nden woni ruuhu longinoowo annabaabe ben.»

Fii Wad'diido Puccu Ranewu on

¹¹ Mi yi'i kadi kammu ngun no udditii, mi tawi e hino puccu ranewu, tawi wad'diido ngu on no wi'ee Sella-Findeejo e Goongaajo. Ko peewal o jaawirta, o habira. ¹² Gite makko den no wa'i wa joyngol yiite, *meetelli buy no ka hoore makko. Innde no windii e makko nde hay gooto andaa si hinaa kanko. ¹³ Dolokke mo o bornii on no moddi yiiyan. Himo wi'ee Daaluyee Alla on. ¹⁴ Tawi koneeli wondi din ka kammu no wad'dii pucci daneeji, no jokki mo, hiibe bornii concii daatudii daneeji laabudii. ¹⁵ Tawi kaafa welka no yalta ka hunduko makko fii foolugol leyyi din, awa kadi o ayniroyay be labbooru njandi, o yaaba, o munca *wiipuuje den ka wuugirde tikkere moolanaande Alla Jom Bawgal nden. ¹⁶ Tawi innde no windii ka dolokke makko e ka busal makko, dun ko: «Lando Lambe e Koohoojo Koohooje.»

¹⁷ Mi yi'i kadi malaa'ikaajo no darii ka nder naange, no ewnoo colli wondi wiirude ka weeyo dow din fow ko tiidi, wi'a: «Aree, mottondiron fii nafakka mawdo Alla on! ¹⁸ Naamon balli

lambe ben, e balli hooreebe suufaabe ben, e balli dolnube ben, e balli pucci e wadfdotonooobe di ben, e balli yimbe ben fow, rimbe e maccube, fandube e njandube!»

¹⁹ Onsay mi yi'i kullii ngin e lambe aduna ben e koneeli mun dfin no mottondiri fii habugol wadfdiido puccu ranewu ngun e konu mun ngun.

²⁰ Kullii ngin nangidaa e wadfditiido annabaajo on, dfin ko on wadfunoodo maandeeji yeeso maggii di o d'aynirnoo hebunoobe maande kullii ngin ben, sujani nandolla maggii on. Be d'idoon non be bugaa ka weendu yiite ko be wurbe, dfin ko ka mbollan yiite. ²¹ Beya wariraa kaafa yaltaynooka ka hunduko wadfdinoodo puccu ngun on, colli dfin fow naami balli mabbe dfin haa haari.

20

Fii Laamu ngu Duubi Wuluure ngun

¹ Onsay mi yi'i kadi malaa'ikaajo no iwra ka kammu, no jogii ka jungo mun saabiwal *gaygii ngin alaa kattudi ngin wondude e jolokowal moolanaangal. ² O nangi *ningiwii ngin, e maanaa ndiya mboddi araniri, dfin ko Ibuliisa maa Seytaane, o jolki ndi fii duubi wuluure. ³ O bugii ngin ka nder *gaygii ngin alaa kattudi ngin, o soki, o ndoli kadi dow maggin, fii wota ngin faljin leyyi dfin hande kadi haa duubi wuluure dfin timma. Kono bawto dfin, bee ngin jolkitoyee embere saa'i fahin.

⁴ Mi yi'i kadi julle laamu, tawi joodfiibe e dfin ben no yedaa bawgal naawugol. Mi yi'i wonkiiiji be ko'e mun tayiraa kaafa ben sabu seeditanagol

Iisaa e daaluyee Alla on, ben be sujjanaano ngiya kullii e nandolla mun on, ronki hebude maande ka tiinde maa ka jungo. Be wurnitaa, be laamodi e *Almasiihu on e nder duubi wuluure. ⁵ Dun ko ummutal aranal ngal non. Tawi beya maybe heddiibe wurnitetaake haa tuma duubi wuluure dīn timmi. ⁶ Maloore e *senaare wonanay ben tawoyteebe e ummutal aranal ngal, ko fii mayde dīmmere nden heboytaa bawgal e hoore ben. Ben-le ko bee *yottinoyooobe sadaka ka Alla e ka Almasiihu on. Be laamodoya e makko e nder duubi wuluure.

⁷ Nde duubi wuluure dīn timmoyi, Ibuliisa yaltinoyte ka kaso, ⁸ o yaltoya fii faljingol leyyi wondī e cobbuli aduna on nay, dīn ko Yaajuuja e Maajuuja en, ^p o mottindira be fii waḡugol hare. Tawa dūudforal maḡbe ngal no fota e njaareendi ndin ka baharu. ⁹ Be hebbini hoore leydi ndin fow, be hundi daakorde yimbe Alla ben e saare buraande yiḡeede nden, kono yiite iwri ka kammu, muli be. ¹⁰ Onsay Ibuliisa, faljinnoodo ben yimbe on, bugaa e nder ndun weendu yiite e mbollan mun, ka ngiya kullii e waḡitiido annabaajo on buganoo dōn. Be lettee dōn jemma e palorma haa poomaa.

Fii Naawoore Sakkitorde nden

¹¹ Mi yi'i kadi jullere laamu moolanaande daneere e joodiido e mayre on. Tun kammu ngun e leydi ndin dogi mo, dīn ronki hebude ka wona. ¹² Mi yi'i kadi maybe ben, tawi ben

P 20:8 20.8 Ko woni «Yaajuuja e Maajuuja» e haala Yahu-udiyanke ko «Gog e Magog», e maanaa aybe jamaa Alla on.

no darii yeeso nden jullere laamu, d'un non ko gila e fandufe haa e njandufe. Onsay defte udditaa. Bawto d'un, deftere goo kadi udditaa, tawi nden ko deftere ngurndan dan. Ben maybe jaawiraa kuude maabe windiide den e den defte. ¹³ Baharu on jonniti maybe wonnoobe e makko ben. Mayde nden e jahannama kadi jonniti maybe wonnoobe e mun ben, mo kala e ben jaawiraa kuude mun den. ¹⁴ Onsay mayde nden e jahannama bugaa ka weendu yiite, ko ndun weendu yiite woni mayde dimmere nden. ¹⁵ Kala mo innde mun windanooki e nder deftere ngurndan nden, bugaa ka nder weendu yiite.

21

Fii Kammu Hesu ngun e Aduna Keso on

¹ Bawto d'un, mi yi'i kammu hesu e aduna keso, bay hari nguya kammu hinngu e oya aduna kidfo feyyii, tawi kadi baharu alaa. ² Onsay mi yi'i saare hormorde nden, d'un ko saare Yerusalaam heyre, no iwra ka kammu ka Alla, tawi nden no pariraa wano jombajjo parirtee fii moodi mun. ³ Mi nani kadi hawa tiiduka iwrude ka jullere laamu no wi'a: «Awa jooni wonunde Alla nden no e hakkunde yimbe ben. O hodiday e maabe, be wona jamaa makko, kanko Alla tigi o wonday e maabe, o wona Alla maabe. q ⁴ O fitta kala gongol ka gite maabe, hara hande kadi mayde waditataa, yoometaake, fesetaake, muuseendi waditataa. Ko fii haray sifa din piiji arani fow feyyiino.»^r

⁵ Onsay on Joodiido e nden jullere laamu wi'i: «Mido heydfintinde piiji dīn fow!» O wi'immi kadi: «Windu, ko fii dīi daaluyeeji ko holniidi e goongaaji!» ⁶ O wi'immi fahin: «Timmii! Ko min woni Halfeere aranere nden e sakkitorde nden, ko min woni Fuddoode nden e Rawnoode nden. On mo no dōndaa, mi okkoray mo ko o yara ka bundu ndiyan ngurndan, hara ontigi yobataa. ⁷ Ko dūn wonata ndondi fooludo on. Mi wonay Alla makko, kanko o wona biiddo an.^s ⁸ Kono waḡaybe hula yiltitoo ben e be gomdīnaa ben e tuunube ben e ittoobe ko'e ben e jinoobe ben e mbileebe ben e rewoobe sanamu ben, e fenoobe ben fow: gebal ben ngal ko ka weendu yiite huḡbundu e mbollan mun woni! Ko ndun non woni mayde dīmmerē nden!»

Fii Saare Yerusalaam Heyre nden

⁹ Bawto dūn, goddo e ben malaa'ikaabe njeediido, joginoobe pelette jeediidi heewude albala'uuji jeediidi sakkitori dīn, ari, wi'immi: «Aru mi holle jombajjo on, dūn ko sonnaajo Baalun kun.» ¹⁰ Ruuhu Allaahu on tippii e an, malaa'ikaajo on nawrimmi e hoore fello njano toowungo, o hayninimmi saare Yerusalaam hor-morde nden ka iwrata ka kammu ka Alla. ¹¹ Tawi nden saare no jalbiri annoora Alla on. Jalbeendi mayre ndin no nandita e jalbeendi hayre hit-tunde fota, wa hayre yasbe, jalbirnde wa jaaman. ¹² Tawi tata mayre on no njandi, no toowi, hinde mari kadi dambude sappoo e diidi. Malaa'ikaabe sappoo e diido no e den dambude, tawi inde

^s **21:7** 21.7 Zab. 89.27-28 e 2Sam. 7.14

*bolondaaji bibbe Isra'iila ben sappoo e dīdī no windii e majje. ¹³ E hino no dambude mayre den woniri: ko tati funnaange, tati ka nano, tati ka naamo e tati ka hirnaange. ¹⁴ Tata nden saare ko kaaye sappoo e dīdī didiraa, inde sappoo e dīdī no e hoore den kaaye. Den inde-le ko inde *sahaabaabe Baalun kun sappoo e dīdo.

¹⁵ Tawi on wonnoodo lan yewtude no joginoo sawru kanje fii ko o ebbira ittiri saare nden e dambude mayre den, wondude e tata mayre on. ¹⁶ Tawi mbaaloodi nden saare ko cobbuli nay fotaydi, tawi junndi mayre on e yanji mayre on no fota. O ebbiri saare nden ndun sawru ndu o joginoo, dun hawri embere sagara yaaduuji guluuji sappoo e dīdī.^t Tawi junndi mayre on e yanji mayre on e tooweendi mayre on no fota. ¹⁷ On malaa'ikaajo ebbiri tekkeendi tata on embere sogone neddanke, dun hawri sogone teemedere e cappande nay e nay. ¹⁸ Tawi on tata ko hayre yasbe darniraa. Tawi saare nden kapun ko kanje laabirfo wa biini. ¹⁹ Tawi didoodiiji tata nden saare no fotiniraa kala noone kaaye hittude. Didoodi araniri ndin ko yasbe, dimmiri ndin ko saafira, tammiri ndin ko kalseduwana, nayabiri ndin ko zumuruudu, ²⁰ jowabiri ndin ko sardoniiisi, jeegabiri ndin ko sardir, jeedifabiri ndin ko kirisooli, jeetatabiri ndin ko beril, jeenayabiri ndin ko topaazi, sappabiri ndin ko kirisopaas, sappoo e go'abiri ndin ko hiyasinta, sappoo e difabiri ndin ko ametiise. ²¹ Tawi dame den sappoo e dīdī fow ko moyyiniraade

^t **21:16** 21.16 Dun no hawra wa kilomeeterji 2200.

kode hittude, damal kala moyyiniraa hodere wootere. Tawi ballaṅal ngal ka saare ko ngal kaṅje laabirdo wa biini jalbudo.

²² Laatii mi yi'aali *rewirdu e mayre, kono tawi ko Alla Joomiraado Jom Bawgal on e *Baalun kun woni rewirdu mayre ndun. ²³ Tawi saare nden hatonjinaa e naange maa lewru ko jalbinana nde, ko fii annoora Alla on no hentini nde, awa kadi Baalun kun ko ndaygu mayre. ²⁴ Ko jalbeendi mayre on leyyi dīn yaarata, awa kadi lambe aduna ben addanay nde darjaaji mun dīn. ²⁵ Dame mayre dēn ombetaake e nder pallal ngal few, bay dōn kaṅun jemmataa. ²⁶ Awa kadi nde addanoyte darja e teddungal leyyi dīn. ²⁷ Hay fus e ko tuuni e hay gooto wadoowo ko piddi maa fenaande naatataa dōn. Ko naatata dōn woo ko be inde mun windii ben ka nder deftere ngurndan Baalun kun.

22

Fii Maayo Ndiyan Ngurndan d'an

¹ Ontuma malaa'ikaajo on hollimmi kadi maayo ndiyan ngurndan d'an ka iwrata ka jullere laamu Alla e *Baalun kun, laabudan jalbiri wa jaaman, ² no ila ka hakkunde ballaṅal saare nden. Leggal ngurndan d'an no darii e cende dīdi maayo ngon, rimoowal bibbe laabi sappoo e dīdi, tetteteefe lewru bee, ngal leyyi dīn jawndorta haako mun. ³ Haray kuddi alaa hande kadi. Jullere laamu Alla nden e Baalun kun wonoyay e nden saare. Onsay jiyaabe makko ben kurkanto mo, ⁴ be yi'a yeeso makko

ngon, innde makko nden wona ka tiide maɓɓe.
⁵ Hara jemmataa han kadi, ɓe hatonjintaa e ndaygu lampu maa jalbeendi naange, ko fii Alla Joomiraado on jalbinanay ɓe. Awa ɓe laamoyto kadi haa poomaa.

Fii Ardu Iisaa Sakkitordu ndun

⁶ O wi'immi: «Dii daaluyeeji ko holniidi e goongaaji. Joomiraado on, on Alla Jom ruuhuuji annabaabe ɓen, imminii malaa'ikaajo mun on fii andingol jiyaabe makko ɓen fii kon ko saatii arude ko ɓooyaa.»

⁷ Iisaa wi'i: «Mido ara ko ɓooyaa! Haray maloore wonanii ɓen doftotoobe dii kongudi feppinaadi wondi e ndee deftere.»

⁸ Ko min Yuuhanna nani fii dii piiji, mi yi'i di kadi. Nde mi nanunoo, mi yi'i di, mi jiccino e ley koyɗe on malaa'ikaajo holludo lan di fii sujjangol mo.

⁹ Kono o wi'immi: «Wota wadu d'un! Min kadi ko mi kurkodoowo e maa, kurkoda e musiɓɓe maa annabaabe ɓen, e ɓen doftotoobe dii kongudi wondi e ndee deftere. Sujjan Alla!»

¹⁰ O wi'immi kadi: «Wota ombu notaa ndee deftere nde dii kongudi feppinaadi wondi e mun, ko fii saa'i on ko ɓadiido. ¹¹ Awa kadi ɓe feewaa ɓen yo duumo e jokkugol angal peewal mun, ɓe laabaa ɓen kadi duumoo e jokkugol angal laabal mun, feewube ɓen duumoo e peewal mun, laabube ɓen duumoo e laabal mun!»

¹² Iisaa wi'i: «Mido ara ko ɓooyaa, mi arda e njoddi mo kala embere kuude mun. ¹³ Awa kadi ko min woni Halfeere aranere nden e sakkitorde nden, ko min woni Arano on e Sakkitoro on, ko min woni Fudɗoode nden e Rawnooden nden.

¹⁴ «Maloore wonanii ben labbinbe concu mun fii hebugol gebal ka leggal ngurndan, e no be naatira ka saare, hara ko ka dambude be rewi. ¹⁵ Kono dawaadi dɪn e mbileebe ben e jinoobe ben e ittoobe ko'e ben e rewoobe sanamu ben e kala on yidufɔ fenaande huutori yo wonu ka yaasi.

¹⁶ «Min Iisaa mi imminii malaa'ikaajo an on fii seeditanagol on dɪi piiji ka moftɛ. Min ngol Dadol e Geeyol Daawuuda, awa kadi ko min woni Jaawiire Jalboore Subaka nden.»

¹⁷ Ruuhu Allaahu on e jombajjo on wi'i: «Aree!»

Awa, on nanuɔ dɪn kadi yo wi'u: «Aree!»

Awa mo no dɔndaɔ yo aru, on faalaɔɔ yo yettu ndiyan ngurndan dɪn, hara yɔbaali. u

¹⁸ Awa mi fellintinanii kala on nanuɔ dɪi konguɔi fejjinaadi wɔndɪ e ndee deftere, si beyditii godɔɔn e majji, Alla beyditay e hoore makko dɪi albala'uuji dɪ fii mun windii e ndee deftere. ¹⁹ Awa kadi, si godɔɔ aru ittude godɔɔn e dɪi konguɔi ndee deftere fejjinannde, Alla kadi ittay gebal makko wongal ngal ka leggal ngurndan e ka saare hormorde, dɛ fii mun windii e ndee deftere.

²⁰ On Seediɔ dɪn fow wi'i: «Ko goonga, midɔ ara ko booyaa.»

Aamiina!

Aree, yo Joomi amen Iisaa!

²¹ Yo moyyere Iisaa Joomi on wonu e hoore fow.

Version Pular Fuuta-Jallon
The New Testament in the Fouta-Jallon Pular
language of Guinea

copyright © 2010 Pioneer Bible Translators

Language: Pular

Translation by: Traducteurs Pionniers de la Bible

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation, published by Pioneer Bible Translators, was published in 2011.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact wab.admin@pbti.org.

The translation was completed in collaboration with Christian Reformed World Mission.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

024b8126-79ef-5039-bc54-7d61889f8ae6